

Fag:	BACHELOR I TEGNSPRÅK OG TOLKING
Kode:	LTBATGTOLK
Studiepoeng:	180
Vedtatt:	Vedtatt av avdelingsstyret i møte 8. mars 2008 (sak A 05/08)

Studieplanens inndeling:

- 1. Innledning**
- 2. Opptakskrav og forkunnskaper**
- 3. Overordnede mål for studiet**
- 4. Beskrivelse av studiet**
 - 4.1 Første studieår**
 - 4.2 Andre studieår**
 - 4.3 Tredje studieår**
- 5. Praksis**
- 6. Pensum og kunnskapskilder**

1. Innledning

Bachelor i tegnspråk og tolking er en profesjonsutdanning som utdanner tolker for brukergruppene døve, døvblinde og døvblitte. Studiet fører fram til graden bachelor i tegnspråk og tolking, og den er vektet til 180 studiepoeng.

Studiet bygger på studieplan fastsatt av Høgskolestyret ved Høgskolen i Sør-Trøndelag i møte 25. februar 2004 (HS011/2004).

Studieplanen bachelor *i tegnspråk og tolking* gir rammer for opplæring som skal lede fram til det ferdighetsnivået som kreves for offentlig godkjenning som tolk for døve, døvblinde og døvblitte.

Fagemner som gir en grunnopplæring i norsk tegnspråk er etterspurt, og deler av studiet er tilpasset studenter som ønsker å ta grunnleggende tegnspråkopplæring som en del av annen utdanning. For studenter som ønsker opplæring i emnet norsk tegnspråk, tilbys første studieår som en egen årsenhet på 60 studiepoeng.

Bachelorstudiet i tegnspråk og tolking er utarbeidet for å kunne inngå som grunnlag for videre studier.

Et fagområde i utvikling

Ved Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST) har studier innen tegnspråk og tolking vært tilbudt siden 1995. Den gang var tolkeutdanning basert på en felles nasjonal rammeplan. Fra 2008 følger studiet en revidert studieplan, som gir en oppdatert treårig utdanning som leder fram til graden bachelor i tegnspråk og tolking.

På samfunnsnivå har det skjedd en utvikling av tjenestetilbud og rettigheter for døve, døvblinde og døvblitte. En styrket rett til tolkehjelp og en økt aksept for norsk tegnspråk har bidratt til en utvikling mot et mer likestilt samfunn. Dette skal bidra til å sikre ytringsfrihet, likestilling og medborgerskap også for personer med sansetap. Anerkjennelse av norsk tegnspråk er viktig for utvikling av omfang og kvalitet på blant annet tolketjenester.

Tolketjeneste som en del av det inkluderende samfunn

På stadig flere samfunnsområder ser man en økt bevissthet om tospråklighet, kulturelt mangfold og bruk av tolk. Tolketjenesten er en viktig del av det som gjør det norske samfunn inkluderende og tilgjengelig for alle medborgere. I dag defineres tolkebrukere som alle i samfunnet som i en gitt situasjon har behov for tolk for å kunne kommunisere.

En tolk skal mestre de ulike språkene og kommunikasjonsmetodene mennesker med hørselshemming og døvblindhet benytter. En høy kompetanse i norsk og norsk tegnspråk er en forutsetning for å kunne utøve tolkeyrket som består i språklig formidling til og fra de aktuelle språkene.

Som tolk vil man møte mennesker i ulike faser av livet, og arbeide i direkte møte med mennesker som ikke har samme språk eller samme måte å kommunisere på, på grunn av ulike sanseapparat. Variasjon i språklig bakgrunn, alder og livssituasjon kan gjøre utfordringene knyttet til kommunikasjon større. Tolkeoppdrag kan veksle fra rutinemessige gjøremål og oppdrag til de mer kritiske og dramatiske hendelser i livet.

Vanlige situasjoner der tolker arbeider er i undervisningssituasjoner der hørselshemmede skoleelever/studenter deltar, i alle arbeidslivets sammenhenger, ved møter og andre gjøremål, ved kurs/konferanser, ved medisinsk behandling, i rettsaker, i kulturelle sammenhenger og i en lang rekke situasjoner innenfor rammene av dagliglivets gjøremål.

I takt med at samfunnet blir lagt til rette for deltagelse for alle medborgere, ser man et økt behov for tolking. Det kan være tolking ved direkte mellommenneskelige møter, og det kan være oversettelse mellom muntlig og skriftlig språk presentert via ulike former for nettbasert eller digitalisert tegnspråklig og skriftlig overføring. Behovet for tolking er ikke bare innen Norges grenser og mellom norsk og norsk tegnspråk, men også i internasjonale sammenhenger mellom engelsk og norsk tegnspråk.

2. Opptakskrav og forkunnskaper

Opptakskrav til bachelor i tegnspråk og tolking er generell studiekompetanse eller tilsvarende.

Krav til yrkesutførelse gjør at det i tillegg er nødvendig å ha:

- normalt syn og normal hørsel
- bevegelse som gir mulighet til å ledsage døvblinde

Ved behov kan høghskolen kreve legeattest.

Det kan søkes opptak direkte inn til andre studieår på grunnlag av en årsenhet i norsk tegnspråk (60 studiepoeng) fra Høghskolen i Sør-Trøndelag eller tilsvarende studium ved andre høyere utdanningsinstitusjoner.

Andre studieår (TT260) vil først kunne påbegynnes med karakteren C (eller tilsvarende i andre karaktersystem) eller bedre på praktisk eksamen fra et årsstudium (60 studiepoeng eller tilsvarende) i norsk tegnspråk.

3. Overordnede mål for studiet

Det treårige bachelorstudiet i tegnspråk og tolking skal utdanne profesjonsutøvere som fyller de grunnleggende kravene til utførelse av arbeidsoppgaver knyttet til tolking i dagens yrkesliv og samfunnsliv. Gjennom studiet skal studentene utvikle ferdigheter og profesjonskunnskap, og de skal stimuleres til kritisk tenkning og ansvarlig utførelse av sin profesjonskunnskap innen områdene tolking for døve, tolking for døvblitte og tolking/ledsaging for døvblinde.

Studiet skal forberede og ansvarliggjøre studentene til å kunne delta i utvikling av fagområdet og sikre et faglig fundament for videre læring, kompetanseheving og fagutvikling.

Som en profesjonsutdanning på bachelornivå skal studiet bidra til at kandidatene skal

- ha gode ferdigheter i og kunnskaper om norsk tegnspråk
- ha gode grunnleggende ferdigheter innenfor disiplinene tolking for døve, døvblinde og døvblitte
- ha kunnskap om og innsikt i tolkefaglig teori og tolkefaglige praktiske utfordringer
- kjenne til forskning og utviklingsarbeid innenfor fagområdet
- ha kunnskap om fagområdets historie, tradisjoner og egenart
- kjenne til relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger
- kunne holde seg oppdatert innenfor fagområdet

4. Beskrivelse av studiet

Studieplanen er utarbeidet for et profesjonsstudium som er organisert som et sammenhengende studieforløp på tre år. Det første året av profesjonsstudiet kan tas som en selvstendig årsenhet i norsk tegnspråk.

4.1 Første studieår i tegnspråk og tolking (TT160)

Første år i bachelorstudiet tegnspråk og tolking er konsentrert om grunnopplæring i norsk tegnspråk, samt grunnleggende innføring i emner av betydning for videre arbeid med døve, døvblinde og døvblitte. Tegnspråkfaget er rettet mot å gi en praktisk og teoretisk innføring i norsk tegnspråk. I tillegg til opplæring i og om tegnspråk tas det sikte på å øke forståelsen for kulturelt mangfold og for livssituasjonen til ulike grupper døve, tunghørte og døvblinde, både nasjonalt og internasjonalt.

Det første studieåret er også et studietilbud til studenter som ønsker å lære å kommunisere på tegnspråk og som har som mål å forstå og å bruke norsk tegnspråk. Som årsenhet er emnet TT160 et selvstendig fag som kan inngå i kombinasjon med andre fag eller utdanninger.

Mål

Etter første studieår skal studentene ha nådd følgende studiemål:

- ha utviklet grunnleggende kommunikative ferdigheter i norsk tegnspråk
- ha tilegnet seg grunnleggende kunnskaper om norsk tegnspråk
- ha kunnskap om døves kultur og historie
- ha kunnskap om hvordan samfunnsutviklingen har påvirket tegnspråkliges situasjon
- ha utviklet sosial kompetanse i møte med ulike tegnspråkbrukere
- ha tilegnet seg kunnskaper om språklæringsprosesser og døves tospråklighet
- ha kjennskap til brukergruppene som har rett til tolkehjelp
- kjenne til bruk av tolk i ulike sammenhenger
- være orientert om et utvalg internasjonale perspektiv innenfor fagfeltet

Innhold

Innholdet i første studieår skal gi studentene kompetanse i og om norsk tegnspråk (språklig kompetanse), og i og om hvordan ulike grupper bruker norsk tegnspråk (kulturell kompetanse). Tegnspråkfaget er delt i tre delemner:

- praktisk tegnspråk
- døves kultur, språk og historie
- tegnspråkteori

I tillegg vil noen sentrale emner knyttet til profesjonskunnskap introduseres. Helt fra studiestart vil noen generelle problemstillinger knyttet til tolking, bruk av tolk og hvilke behov ulike brukergrupper av tolketjenesten kan ha, bli trukket inn.

Arbeidsformer

Tegnspråk er et ferdighetsfag som krever mye praktisk språktrening. Undervisningen er i stor grad basert på en kommunikativ undervisningsmodell. I arbeidet for å nå studiets mål er arbeidsformer som prosjektarbeid, problembasert undervisning og opphold i tegnspråklige miljø sentrale. Teoriundervisningen i tegnspråk er i størst mulig grad tilpasset den praktiske språkopplæringen og skal sammen med det praktiske arbeidet bidra til å gi en bred tilnærming til innlæring av språket.

Teoridanningen i norsk tegnspråk er fortsatt under utvikling. Derfor vil det være nødvendig å trekke inn både modellæring og utprøving av hypoteser som arbeidsformer i studiet. For flere av fagets delemner finnes det ennå et begrenset tilfang av teori, læremidler og eksempelsamlinger. For å oppnå tilstrekkelig tegnspråkkompetanse er det derfor nødvendig at studentene deltar aktivt i tegnspråklige miljø. Deltagelse i arrangement og aktiviteter i tegnspråklige miljø og i døvemiljøet inngår i studiet. NTS er et visuelt gestuelt språk som ikke har et skriftspråk. Ved innlæring av språket er arbeid med språkmodeller og tegnspråklige tekster på video/dvd/nett sentrale arbeidsformer.

Obligatoriske arbeidskrav

Det er en rekke obligatoriske arbeidskrav som skal gjennomføres og godkjennes i løpet av studiet:

- Deltagelse i språkbad
- Praktiske øvelser som krever samhandling mellom studenter og samhandling mellom studenter og faglærere
- Deltagelse ved framlegging (2 til 4 presentasjoner for medstudenter, faglærere og eventuelt inviterte målgrupper)
- Deltagelse ved vurdering av studiet
- Individuell arbeidsmappe

Nærmere opplysninger om emner og tidspunkt for obligatorisk studiedeltaking står i års- og semesterplaner, samt i planer for delemner som deles ut i løpet av studieåret. Endelig karakter i faget blir ikke gitt før alle obligatoriske arbeidskrav er fullført og bestått. Det vises ellers til avdelingens *Regler for frammøte og studiegang ved Avdeling for lærer- og tolkeutdanning*.

Arbeidsmappe

I løpet av begge semestrene skal studentene samle et visst antall tekster og arbeidskrav i ei individuell obligatorisk arbeidsmappe. Denne arbeidsmappa er en dokumentasjon av studentens studieprosess. Veiledning og respons vil bli gitt i arbeidsprosessen. Aktuelle oppgaver i mappa er praktiske eksempler på tegnspråkbruk, teorioppgaver, refleksjonsnotat

over praktiske presentasjoner og dokumentasjon på bearbeiding av arbeidstekster ut fra veiledning på egen språkbruk.

Arbeidsmappa vurderes med uttrykkene bestått – ikke bestått.

Vurderingsordning

Karakter i første semester blir fastsatt på grunnlag av følgende komponent(er):

- **Mappe i døves kultur, språk og historie**

I delemnet døves kultur, språk og historie skal studentene gjøre et antall oppgaver som samles i arbeidsmappa. Et utvalg av oppgavene i arbeidsmappa velges ut og bearbeides videre til sluttevaluering i ei eksamensmappe. Mappa vurderes med bokstavkarakter, og har en studiebelastning tilsvarende 10 studiepoeng.

- **Praktisk prøve i norsk tegnspråk**

På slutten av første semester arrangeres det en obligatorisk praktisk prøve i tegnspråk i grupper på 2-4 studenter med individuell vurdering. Prøven vurderes med bokstavkarakter og har til hensikt å gi den enkelte student informasjon om hvor hun/han står midtveis i studieåret. Karakteren på prøven teller ikke med på vitnemålet for årsenheten eller profesjonsutdanningen.

For studenter som eventuelt velger å slutte etter første semester vil den praktiske prøven bli vurdert som en praktisk eksamen. Den praktiske eksamen vurderes med bokstavkarakter og har en studiebelastning tilsvarende 20 studiepoeng. For disse studentene vil mappa i døves kultur, språk og historie telle 34 % og praktisk eksamen telle 66 % av den endelige karakteren.

Karakter i andre semester blir fastsatt på grunnlag av følgende komponenter:

- **Mappe i tegnspråkteori**

I delemnet tegnspråkteori skal studentene gjøre et antall oppgaver som samles i ei mappe. Et utvalg av oppgavene i arbeidsmappa velges ut og bearbeides videre til sluttevaluering i ei eksamensmappe. Disse oppgavene samles for sluttevaluering og leveres innen fastsatt frist ved slutten av semesterets arbeidsprosess. Mappa vurderes med bokstavkarakter, og har en studiebelastning tilsvarende 10 studiepoeng.

- **Praktisk eksamen i tegnspråk**

En praktisk eksamen i tegnspråk i grupper på 2-4 studenter med individuell vurdering. Den praktiske eksamen vurderes med bokstavkarakter og har en studiebelastning tilsvarende 40 studiepoeng gjennom hele studieåret.

For kandidater som tar årsenhet i tegnspråk utgjør mappa i døves kultur, språk og historie og mappa i tegnspråkteori 10 studiepoeng hver, og den siste praktiske eksamen utgjør 40 studiepoeng.

For at studentene skal klare kravene til yrkesutøvelse som tolk etter det treårige studiet, må de ha tilegnet seg god kompetanse i norsk tegnspråk i løpet av det første studieåret. Det er krav om karakter C, eller bedre, ved praktisk eksamen etter første år (TT160) for å få fortsette på andre studieåret. Studenter som har fullført første studieåret, men som ikke har klart karakterkravet i praktisk tegnspråk eller som har hatt gyldig fravær ved en av

vurderingskomponentene, kan søke om adgang til ekstraordinær eksamen før studiestart i andre studieår.

4.2 Andre studieår i tegnspråk og tolking (TT260)

Mål

Etter andre studieår skal studentene

- ha kjennskap til og grunnleggende ferdigheter i å oversette mellom norsk og NTS
- ha kjennskap til ferdigheter i tolkemeter for døvblitte
- ha kjennskap til tolkemeter og ledsagerteknikker brukt blant døvblinde
- ha kunnskap om brukergruppene døve, døvblinde og døvblitte
- ha kjennskap til tolketeori
- ha kunnskap om trekk i samfunnsutviklingen som har påvirket situasjonen til tegnspråklige og hørselshemmede og døvblinde
- ha innsikt i tospråklige og flerkulturelle samhandlingsprosesser
- ha innsikt i relasjonskompetanse og kommunikasjonsteori
- kjenne til og kunne bruke ulike metoder og verktøy for videoanalyse av språk og samhandling
- ha relevant kunnskap for analyse av tekster for oversetting og tolking
- ha kunnskap om grunnleggende strukturelle forskjeller mellom norsk og norsk tegnspråk
- ha kunnskap om tekstskaping på norsk tegnspråk og på norsk
- ha god kunnskap om fagskriving
- ha grunnleggende ferdigheter i skrivetolking
- ha kjennskap til punktskrift (braille)
- kjenne til lover og regler som regulerer tolkevirksomhet
- ha kjennskap til rettigheter og tjenester av spesiell relevans for personer med sanse- og funksjonsnedsettelse
- ha kjennskap til vitenskapelige arbeidsmetoder og framstillingsform

Innhold

Hovedemnet for andre studieår er begynnende arbeid med tolkefag. Både arbeid med teori og praksis skal vektlegges. Valg av arbeidsmetoder og veiledet praksis bidrar til en utviklingsprosess der man utfordres til læring, utvikling og til refleksjon omkring kommunikasjon, tolkeferdighet og yrkesrolle, utvikler ferdigheter og drøfter holdninger knyttet til språk, språkbruk og til det å arbeide i flerspråklig og flerkulturell sammenheng.

Studiet i andre studieår er organisert rundt tre større undervisningsemner:

Tolking i teori og praksis

Tolking i teori og praksis er et hovedemne for utdanningen. Emnet skal gi kjennskap til noen sentrale hovedemner ved oversettingsarbeid og tolking. Perioder med problembaserte arbeidsformer vil introdusere emnet. I løpet av studieåret vil det bli arbeidet med oversettelse av korte tekster. Kommunikative ferdigheter skal være en basis for å kunne tilpasse språklig formidling til ulike situasjoner.

I løpet av andre studieår skal man komme fram til og mestre en simultan tolkeprosess der det språklige temaet er forberedt og tempoet på tolkingen tilpasset. Ulike tolkeformer trekkes inn i øvingssituasjonene.

Det vil arbeides parallelt med tolking for døve, tolking for døvblitte og tolking for døvblinde. Å tolke er en kompleks språklig ferdighet. Det arbeides i andre studieår både med konsekutiv

tolking og kortere sekvenser av simultantolking. Tolking som disiplin skal øves i mange ulike situasjoner med ulike tolkemetoder og med ulike sjangertyper.

Det vil det bli gitt en kort innføring i punktskrift og i ledsagerteknikker for døvblinde.

Skrivetolking introduseres og avsluttes i andre studieår.

Emnene skrevetolking og punktskrift avsluttes med interne prøver som blir vurdert til ”bestått” / ”ikke bestått”.

Språk og kommunikasjon

Generelt for både andre og tredje studieår er hovedinnholdet i studiet fokusert på tolking til og fra norsk og norsk tegnspråk. Ved å arbeide med å videreutvikle kunnskap i både norsk og norsk tegnspråk skal den språklige kompetansen og bevisstheten om oversettelsesarbeid utvikles i løpet av hele studieforløpet. Fokus på utvikling av språkforråd og språkregister i begge språkene er en forutsetning for å kunne utvikle gode tolkeferdigheter. Samtidig skal det gi grunnlag for å kunne tilpasse språk og modalitet i tolking for døvblitte og døvblinde brukere.

Profesjonskunnskap

Yrkesetikk, rolleforståelse, relasjonskompetanse og god kjennskap til de ulike brukergruppene er viktige komponenter i studentenes utvikling av profesjonskunnskap. Andre studieår har blant annet brukerkjennskap som et tverrfaglig emne, der en vil se tolkens profesjonsutøvelse i forhold til de brukergrupper og de ansvarsoppgaver tolker arbeider med. Temaet belyses fra flere perspektiver: språklig, kulturelt, sosialt, medisinsk, teknisk, pedagogisk, psykologisk med mer. Konsekvenser av sansetap er et av flere tema.

Grunnleggende forskningsmetodiske spørsmål vil bli belyst som en forberedelse til studiets fordypningsoppgave, bacheloroppgaven.

Praksis

Praksis er en særdeles viktig del av tolkestudiet og blir omtalt under eget punkt i studieplanen. (Se punkt 5 i studieplanen.)

Arbeidsformer

Arbeidsformer er prosessorienterte der det arbeides med kompetansemål i forhold til både de teoretiske og praktiske komponenter av tegnspråk- og tolkefag. Refleksjon og videreutvikling av språklig og tolkefaglig kompetanse er arbeidsprosesser som trenger tid til å bli innarbeidet. Studiet legger i stor grad opp til at studentene skal være aktive og reflekterende i forhold til sin egen læringsprosess.

Prossessorientert undervisning krever at studentene øves i kollegabasert veiledning. Dette introduseres fra starten av studiet som en arbeidsmetode for å støtte opp under evnen til å vurdere og å utvikle språklige og kommunikative ferdigheter. Det vil være flere møtepunkter i løpet av tredje semester der andre og tredje årskull ved utdanningen skal ha framlegging for hverandre og samarbeid med hverandre. Dette vil gi innspill både til faglig innhold og diskusjon, og det gir også rom for øving og tilbakemelding på språklig formidling.

I løpet av studiet vil studentene møte sentrale emner med ulik grad av fordypning. Fra enklere og korte språklige sekvenser vil man gå videre til å arbeide med mer sammensatte

kommunikasjonssituasjoner. Man vil arbeide med å integrere flere og mer sammensatte språklige og kommunikative forhold: Først i simulerte øvingssituasjoner, og så i varierte reelle kommunikasjonssituasjoner i veiledet praksis.

I løpet av hvert semester skal studentene samle et visst antall praktiske og teoretiske arbeidskrav i ei individuell arbeidsmappe. Aktuelle mappearbeid er eksempler på praktisk tegnspråkbruk, oversettingsoppgaver og refleksjonsskriv knyttet til ulike oppgaver innen alle de sentrale temaene i studiet og til praksis. Det vil bli tilbudt veiledning og respons i arbeidsprosessen. Etter nærmere angitte kriterier vil et utvalg av arbeidene inngå i ei eksamensmappe som vurderes med bokstavkarakter. Både individuelle arbeid og gruppearbeid kan inngå til avsluttende vurdering i eksamensmappa.

Etter søknad kan studentene få vurdert muligheten for et studieopphold ved et lærested i utlandet. Rapport og eventuell framlegging fra oppholdet vil da kunne erstatte andre arbeidskrav.

Obligatoriske arbeidskrav

Følgende elementer av studiet er obligatoriske

- praktiske øvelser som krever samhandling mellom studentene, og samhandling mellom student og faglærere
- deltagelse ved framlegging
- deltagelse ved studievurdering
- individuell arbeidsmappe

Endelig karakter i studieemnet blir ikke gitt før obligatoriske arbeidskrav er godkjent.

Vurderingsordning

Følgende komponenter vurderes til bestått – ikke bestått:

- Individuell arbeidsmappe
- Praksis i høstsemesteret skal være fullført og bestått
- Praksis i vårsemesteret skal være fullført og bestått
- Prøve i braille vurderes med uttrykkene bestått – ikke bestått
- Prøve i skrivetolking vurderes med uttrykkene bestått – ikke bestått

Følgende komponent vurderes med bokstavkarakter:

- Ei vurderingsmappe med 8-10 oppgaver fra individuell arbeidsmappe valgt ut etter nærmere angitte kriterier. Mappa utgjør 30 studiepoeng.

På grunn av studiets prosessuelle karakter, vil studenter som eventuelt slutter etter andre studieår og som har fått godkjent alle arbeidskrav og vurderingskomponenter, bare få godkjent studieåret med 30 studiepoeng selv om arbeidsbelastningen tilsvarer 60 studiepoeng.

4.3 Tredje studieår i tegnspråk og tolking (TT360)

Mål

Etter tredje studieår skal studentene ha utviklet sin profesjonelle, praktiske og teoretiske kompetanse til et nivå der de kan få offentlig godkjenning som tolk for døve, døvblinde og døvblitte. Studentene skal være kvalifisert til å anvende sine kunnskaper og ferdigheter i selvstendig og reflektert yrkesutøvelse. Da utdanningen er kort i forhold til stadig økende

krav, må studentene tilegne seg strategier for hvordan de skal videreutvikle seg etter endt utdanning.

Dette innebærer at studentene skal

- ha gode praktiske tolkeferdigheter
- ha reflektert kunnskap knyttet til yrkesetikk og yrkesrolle
- ha gode kunnskaper om og ferdigheter i språkene norsk tegnspråk og norsk
- ha innsikt i muntlig kommunikasjon og dialogprosesser
- ha kunnskap om språklige virkemidler og sjangerkrav
- ha innsikt i ledsagerteknikker og metoder for beskrivelse og tolking for døvblinde
- ha kjennskap til grunnleggende teorier, metoder og begreper innenfor fagområdet tolking
- kjenne til forskning og utviklingsarbeid innenfor fagområdet og kunne holde seg oppdatert
- ha tilegnet seg vitenskapelige arbeidsmetoder og framstillingsform gjennom en faglig fordypningsoppgave (bacheloroppgave)
- ha kunnskap om fagområdets historie, tradisjoner og egenart
- ha kunnskap og innsikt som bidrar til å være en god samarbeidspartner som profesjonsutøver i forhold til brukere, samarbeidspartnere og kollegaer

Innhold

I tredje og siste studieår arbeider studentene videre med å utvikle sin kompetanse i tolking med et spesielt fokus på simultantolking ut fra de språk og metoder døve, døvblinde og døvblitte benytter. Undervisningen vil fortsatt være knyttet til de tre undervisningsemnene:

- Tolking i teori og praksis
- Språk og kommunikasjon
- Profesjonskunnskap

I tillegg skal studentene arbeide med en fordypningsoppgave (bacheloroppgave).

Mange av de emnene som er introdusert i løpet av første og andre studieår skal studentene arbeide videre med i det siste året i mer varierte og vanskeligere kommunikasjonssituasjoner. Der kompetansenivået etter andre studieår ofte beskrives som å "ha kjennskap til" økes kravene i løpet av tredje studieår til at man nå skal "ha kunnskap om" og "ferdighet i" ulike aspekter ved tolking. Gjennom prosessorientert læring og faglig fordypning skal studentene nå fram til en grunnleggende kompetanse i tolking og oversettelse innen tre ulike tolkedisipliner. Arbeid med tekster og situasjoner innenfor en lang rekke tema og fag skal danne grunnlag for å tolke i situasjoner med barn, unge og voksne. Tolkefaglige ferdigheter og profesjonsforståelse skal innarbeides.

I økende grad utover studieåret vil man ha fokus på problemstillinger som skal bidra til å bevisstgjøre studentene på overgangen til yrkesutøver. Målet er at de skal kunne mestre fagspesifikk tolking. De forberedes ved å øve og analysere ulike typer fagspråk, og ved å studere variasjoner i stil, sjanger og tolkeform. Situasjonsspill, rollespill, gruppearbeid og skriftlig refleksjon brukes for å oppnå dette.

Ferdighetstrening og ulike oppgaver i profesjonskunnskap vil forberede til studiets siste og lengste praksisperiode. Her skal studentene i løpet av perioden arbeide på et nivå der de kan gå inn i en selvstendig rolle som tolk under veiledning.

Forsknings- og utviklingsarbeid innen det tolkefaglige feltet skal trekkes aktivt inn i studiet. Flere fagområder innen studiet er fortsatt preget av at norsk tegnspråk og kommunikasjonsmetoder brukt blant døvblitte og døvblinde har en kort tradisjon som gjenstand for forskning, og av at selve tolkefaget fremdeles er en ung profesjon. Dokumentasjon og utviklingsarbeid er derfor viktige oppgaver for fagfeltet. Som et ledd i utdanningen skal studentene gjøre et fordypningsarbeid; en bacheloroppgave innen tegnspråk og tolking. Fordypningsoppgaven skal utføres under veiledning og ha et omfang på 10 studiepoeng.

Arbeidsformer

I løpet av det tredje studieåret vil det være et krav om at tolkefaglige enkeltferdigheter skal utvikles til en helhetlig profesjonskompetanse. Fra å ha arbeidet med å oversette og konsekutivtolke korte og enkle tekstsekvenser, vil man nå arbeide med simultantolking av lengre, vanskeligere og mer varierte tekster under mer krevende forhold. Tolking for døve, døvblinde og døvblitte er fagområder der teoretiske kunnskaper og praktiske ferdigheter må sees i sammenheng. Gjennom å veksle mellom teoretisk kunnskapsformidling og trening i praktiske språkferdigheter er målet å utvikle en yrkesmessige og faglige plattform.

Praksis

Praksis er en særdeles viktig del av tolkestudiet og blir omtalt under eget punkt i studieplanen. (Se punkt 5 i studieplanen.)

Obligatoriske arbeidskrav

Følgende elementer av studiet er obligatoriske

- praktiske øvelser som krever samhandling mellom studentene, og samhandling mellom student og faglærere
- deltagelse ved framlegging
- deltagelse ved studievurdering
- individuell arbeidsmappe

Endelig karakter i studieemnet blir ikke gitt før obligatoriske arbeidskrav er godkjent.

Vurderingsordning

Følgende komponenter vurderes til bestått – ikke bestått:

- Individuell arbeidsmappe
- Praksis i høstsemesteret skal være fullført og bestått
- Praksis i vårsemesteret skal være fullført og bestått

Følgende komponenter vurderes med bokstavkarakter:

- Ei vurderingsmappe med 4-6 oppgaver fra individuell arbeidsmappe valgt ut etter nærmere angitte kriterier. Mappa utgjør 20 studiepoeng.
- Bachelor- eller fordypningsoppgave. Oppgaven skal vurderes med bokstavkarakter og utgjør 10 studiepoeng. Tittelen på bacheloroppgaven skal stå på avsluttende vitnemål for utdanningen.
- Eksamen i tolking for døve vurderes med bokstavkarakter og utgjør 20 studiepoeng
- Eksamen i tolking for døvblinde vurderes med bokstavkarakter og utgjør 20 studiepoeng
- Eksamen i tolking for døvblitte vurderes med bokstavkarakter og utgjør 20 studiepoeng

De praktiske eksamener legges opp slik at minst en av dem er en tolkesituasjon hvor kandidaten skal fungere som tolk for enten en døv, en døvblind eller en døvblitt person i

kommunikasjon med en hørende. Tolkesituasjonen legges opp slik at den så langt det er mulig, skal kunne oppleves som et ekte tolkeoppdrag. Slik skal studenten få vist både sine språklige og profesjonelle ferdigheter.

Alle vurderingskomponentene i løpet av det treårige studiet vil framgå på vitnemålet.

En oversikt over kandidater som har fullført studiets arbeidskrav og som har fått vurdert sine eksamener til bestått karakter, vil bli oversendt til offentlig instans for registrering som offentlig godkjente tolker for døve, døvblinde og døvblitte.

5. Praksis

Praksis er en særdeles viktig del av studiet og skal være en integrert del av utdanningen. Omfanget av veiledet praksis er inntil 16 uker. Observasjon, kommunikasjon, samarbeid, veiledning og praktisk utprøving av tolking betyr mulighet til å prøve seg i yrkesrollen og til å utvikle yrkestilhørighet. Ved å oppleve ulike situasjoner i praksis produseres kunnskap gjennom forberedende og etterfølgende drøfting og refleksjon. I tillegg vil modellering, der gode språkmodeller og erfarne yrkesutøvere samarbeider med studentene om å løse oppgaver, bidra til tilegnelse av kunnskap, ferdighet og holdninger. Praksis skal også gi studentene innsikt i yrkeslivets rammer, vilkår og krav. Med praksis og møtepunkter med representanter fra de ulike brukergruppene, gis erfaring som trekkes inn i undervisningen. Relasjons- og kommunikasjonskompetanse skal øves. Yrkesetikk og yrkesrolle er tema i både forberedelse til og etterarbeid etter praksislæring.

Praksisperiodene vil ha ulike læringsmål i ulike faser av studiet. Tidlig i studiet er hovedvekten på observasjon og deltagelse i kommunikasjonssituasjoner og i miljø med tegnspråklige, døve, døvblinde og døvblitte. Praksisperioder lagt til aktiviteter i tegnspråklige miljø vil gi mulighet til å praktisere egne kommunikative ferdigheter. I andre studieår vil to av praksisukene ha som mål å være kommunikasjonspraksis og gi innspill til emnet brukerkjennskap, der aktiv språkbruk og relasjonskompetanse står i fokus.

I samarbeid med veiledere og brukere vil man i inntil fire uker i andre studieår skape simulerte, enkle tolkeoppdrag som øvingssituasjoner for tolkestudentene. Målet er at denne praksisformen skal bidra til å gi god praksislæring og være en overgangspraksis der studentene i noe bearbejdede situasjoner får oppgaver tilpasset sitt ferdighetsnivå. I løpet av andre studieår skal denne praksisformen benyttes både i forhold til tolking for døve, tolking og ledsaging for døvblinde og tolking for døvblitte. I tillegg vil en praksisuke være forbeholdt et tilrettelagt arrangement der fokus er på tolking i undervisningssammenheng. Hensikten med andre studieårs praksis er todelt: både å ivareta studentenes læringssituasjon og å dempe belastningen på praksisfeltet utdanningen samarbeider med.

På dette nivået i utdanningen skal studentene utfordres ved å få en praksisform der de skal mestre tolkesituasjoner som er tilpasset i tempo og der stoffet er forberedt. Dette er grunnlag for tilrettelagt tolkesituasjoner der man skal få erfaring med å møte og tolke til alle de brukergrupper og de ulike tolkemethodene som studiet skal kvalifisere for.

Fra tredje studieår er praksis ute i ordinær tolkevirkksomhet. Slik vil det bli lagt til rette for at man kan ha fokus på stadig større grad av selvstendighet og mestring i tolkesituasjoner under veiledning. Samarbeidspartnerne for praksisgjennomføring er tolketjenester og andre arbeidsplasser for tolker i hele Norge. I den grad det lar seg gjennomføre er det et mål at

tredjeårs studenter skal komme på to ulike praksisplasser, og at de skal få erfaring med variasjon i type tolkesituasjon, ulike tolkebrukere og ulike måter å tolke på.

Vurdering

Hver praksisperiode vurderes med bestått/ikke bestått.

For å få bestått praksis kreves det

- godkjent fremmøte etter gjeldende regler
- obligatorisk oppgaver i tilknytning til praksis

Karakteren fastsettes av veileder etter drøfting og i samarbeid med faglærer(e). Studentene må til vanlig ha bestått praksis i ett studieår for å kunne gå videre i praksisopplæringa. Hver praksisperiode kan gjennomføres inntil to ganger (jfr. Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Sør-Trøndelag).

6. Pensum, kunnskapskilder og hjelpemidler til eksamen

Pensumlistene produseres av biblioteket og finnes på følgende adresse

<http://hist.no/content.ap?thisId=22988> på avdelingens hjemmesider. Pensumlistene redigeres av biblioteket. Spørsmål rettes til faglig ansvarlig.

Pensumlisten er gruppert ut fra skriftlige kilder, nettreferanser og pensum med tekster i video/DVD format.